

Tofik Dibi

HET
MONSTER
VAN
WOKENESS

2020 Prometheus Amsterdam

© 2020 Tofik Dibi

Omslagontwerp Hanna Whittle

Foto auteur Bob Bronshoff

Zetwerk Elgraphic

www.uitgeverijprometheus.nl

ISBN 978 90 446 3750 2

Van een afstand op hoge snelheid is Nederland schilderachtig mooi. Alsof Bob Ross een hijs van een dikke jonko nam voor hij met zijn penselen groene, witte en blauwe tinten uitblies op het doek. Ik verdwaal in het landschap tot de conducteur mijn high verpest door stoer om te roepen dat de trein op tijd bij het volgende station aan zal komen. Een man die applaus wil voor minimale inspanning, hoe typisch. De trein remt af, door het raam zie ik alles nu beter. De in elkaar overvloeiende kleuren vervormen tot ruimte die secuur is geordend: gladgeschoren groene weiden, strakke stroken asfalt, kaarsrecht geploegde akkers, consequent geplaatste hekken en borden. Over iedere vierkante meter is vergaderd. Vergeet Bob Ross, het irritante kind dat zei niet geleerd te hebben en toch een negenenhalf haalde heeft dit land ontworpen. Nederland is beeldschoon van een afstand. Tot je inzoomt. Dan zie je ook andere dingen.

Voor een van die dingen ben ik onderweg naar een of ander kasteel in Sint-Oedenrode. De flamboyante tv-kok

Paul Deen viert hier vandaag zijn vijfenzestigste verjaardag en het thema is Asian Persuasion. Op het landgoed worden voet- en nekmassages gegeven aan rich ass white people. Ik zie dat er ter vermaak ook geisha's zijn geboekt. Buiten bij de fontein wacht mijn oud-klasgenootje Yin me op. Zij tipte me over problematische taferelen die ze eerder heeft meegemaakt met ons lands favoriete chef. Yins ouders hebben een van de grootste en beste Chinese restaurants in Brabant en verzorgen vandaag de catering. Ik doe me voor als een van de serveersters.

‘Vind je het spannend?’

‘Ik voel serieus hartkloppingen, Yin.’

‘Maak je geen zorgen, die gasten zijn al lam. Turk, Braziliaan, Egyptenaar of Asian, ze zien serieus geen verschil. Beetje mascara en klaar. Kom, we kleden je snel om. Voor de rest moet je precies doen wat ik doe.’

‘Thanks girl, ik waardeer dit echt.’

‘Jij bedankt dat je dit wil doen, deze gast is ziek in z'n hoofd. Je gaat zien.’

De Van Coehoorn-zaal is gedecoreerd met rode lampionen en kersenbloesem en loopt langzaam vol met mannen en vrouwen van middelbare leeftijd met een Kardashian ass, maar dan aan de voorzijde. Met iedere sake die in hun bodemloze pensen verdwijnt, kleuren hun gezichten roder en klinken hun uitspraken platter. De koeien en schapen op de weg hierheen waren poepend classier.

‘Schoonheid, mag ik jou eventjes wat vragen?’

‘Maar natuurlijk, meneer. Wat kan ik voor u doen?’

‘Heb jij toevallig nog wat witte lijst? Ahahahaha!’

‘Sjoerd, vraag of er sambal bij k-ahahahaha!’

‘Toe nou, heren, schei uit. Deze dames hebben helemaal geen zin in jullie glapjes... glahahahahaha!’

De serveersters blijven beleefd in hun rol. De geisha’s gaan onverstoord verder met hun hypnotiserende choreografie. Ik imiteer Yin, sla mijn ogen neer en pers een verlegen blik op m’n gezicht. Hoe later het wordt, hoe meer het geluid van de gasten op geknor en geloei lijkt. Terwijl de sake blijft vloeien, *cringe* ik als ik terugdenk aan de keren dat ik op de middelbare school ‘Hoe Lang is een Chinees’ tegen Yin heb gezegd.

‘Kees, kom even hier. Ik heb een geweldige deal voor je.’

‘Een deal? Wat voor deal nou weer, Paul?’

‘Ik geef je honderd euro, handje contantje, als je mij kan vertellen hoe een Chinese rapper heet. Hier, waar iedereen bij staat.’

‘Nou, daar vraag je me wat. Hoe heet een Chinese rapper? Ik zou het bij God niet weten. Ehm... Ling Ling? Ja, weet ik veel? Hahaha.’

‘Kom op, even je best doen. Je krijgt nog één kans. Kalkelvers biljetje van honderd euro zit op je te wachten, Kees.’

‘Al sla je me dood. Bruce Lee, of nee, Jackie Chan?’

‘Natuurlijk niet, dat zijn acteurs! Het is Vanilla Rice! Rice, rice, baby! Hahahahahaha!’

Vanuit de wc hoor ik iets wat klinkt als een gil. Ik pak

sneaky m'n mobieltje uit m'n beha en haast me naar de zaal. Dit kasteel is zo fucking groot dat ik twee verkeerde zalen in ren voor ik ze vind. Yin had gelijk. Paul en zijn maatjes beginnen losse handjes te krijgen. Een van die rijke stinkerds heeft een geisha bij haar billen gegrepen. Ze is geschrokken, maar blijft rustig. Als ik haar was, had ik die parasol allang gestopt waar de zon niet schijnt.

'Pssttt... maak je geen zorgen, ik heb het gefilmd. Blijf nu opletten, want ze hebben geen remmingen meer.'

Paul hangt aan een andere geisha. Hij hijgt in haar oor, terwijl ze acrobatisch ieder contact tussen zijn klauwen en haar heup ontloopt. Mijn tanden knarsen, zij giechelt zenuwachtig. Yin knipoogt naar me zodat ik me koest houd. Aan z'n kop te zien, voelt de o zo gezellige kok zich publiekelijk afgewezen. Dat voorspelt niets goeds, mannen kennende.

'No happy end?!'

Pauls maatjes rollen nog net niet over de grond van het lachen. De vrouwen, fake bitches met fake broches, doen alsof ze niets zien.

'No suckie, fuckie? Fifty eulo? Here hunded eulo for you!'

Hij probeert het biljetje van honderd euro tussen haar borsten te stoppen. Ze gilt en deinst terug. Op dat moment trekt een stevige tante met parelketting op haar zwart-wit geblokte mantelpak Paul met één ruk bij zijn arm weg.

‘Pas nou toch eens op, Paul. De vorige keer had je bijna een aangifte aan je broek hangen.’

Schaapachtig strompelt hij weg op zoek naar nog meer sake. Als de vossen, konijnen en fazanten konden praten, zouden ze flink wat tea spillen over wat zich hier afspeelt. Het kasteel is prachtig van een afstand. Tot je inzoomt. Dan zie je een zwijnenstal.

Kannibelle @Kannibelle

Jullie favoriete tv-kok is een racist pig #PaulDeen
<https://bit.ly/SZ8w6fx>

🗨️ 3K

🔄 4,4K

❤️ 11,9K

Twitter ontploft. Ik heb nog nooit zo veel likes en retweets gehad. De tweet met het filmpje gaat elf keer platina. Het duurt een paar uur, maar daar is dan de verklaring van Paul.

ADnl ✓ @ADnl

Paul Deen reageert op gelekt filmpje: ‘Het was niet mijn bedoeling iemand te kwetsen’ <https://bit.ly/00Klf4>

🗨️ 0

🔄 0

❤️ 0

Zoals altijd met dit soort excuses staan ze vol met klassiekers als ‘ik betreur het beeld dat is ontstaan’, ‘ik heb zelf twee dochters’ en ‘mijn schoonzoon is Indonesisch’. Hij

zou meer respect krijgen als zijn statement was: ‘Als ik dronken ben, gedraag ik me als een smerige hork. Het spijt me verschrikkelijk.’

NOS @NOS

RTL stopt per direct met kookshow Paul Deen
<https://bit.ly/2ClrFkz>

🗨 272

🔗 109

❤ 227

Als je me een paar jaar geleden had verteld dat ik nu een soort activist zou zijn, had ik je keihard in je gezicht uitgelachen. Ik was nooit bezig met dingen als het n-woord, plastic soep in oceanen of hoe je trans mensen op de juiste manier aanspreekt. Nu noemen ze me online minachmend een socialjusticewarrior. Alsof opkomen voor sociale rechtvaardigheid iets is om je voor te schamen. Mijn vijftienjarige ik die met niks anders bezig was dan mode, muziek en mooiboys zou *gaggen*. Wat is er gebeurd dat ik niks anders meer lijkt te kunnen zien dan ongelijkheid?

Het moet verborgen in me gezeten hebben. Als ik terugdenk, herinner ik me de momenten ook wel waarop ik het vanbinnen voelde. Mijn hele leven lang ben ik flitsen en flarden tegengekomen, tekenen van iets groters. Van wat precies, daar kon ik nooit m'n vinger op leggen. Daar was dat gevoel weer, maar voor ik kon scherpstellen, was het, 'poef', verdwenen. Al die ervaringen waren

met elkaar verbonden, maar hoe? Wat betekenen ze? Ik vond geen begin van een antwoord. Het enige wat ik zeker wist, was dat wat het ook was, het ging diep en het was rot.

Het leven ging door, maar die flitsen en flarden bleven. Hoe ouder ik werd, hoe beter ik ze begon te begrijpen. Het had iets te maken met hoe ik eruitzie. Ik begreep het beter, maar nog steeds oppervlakkig. Ik was zo onwetend. Tot die ene dag. De dag waarop ik mijn grote teen in een nieuwe wereld dipte.

Volgen

Kannibelle

@Kannibelle

Broke but woke

 Lid geworden in januari 2015

23 Volgend

0 Volgers

In deze wereld ontdekte ik anderen die precies dezelfde ervaringen hadden als ik. Al die tijd had ik me niks ingebeeld. Ik was niet gek. Nooit had ik daarvoor iemand durven vertellen wat ik zag en dacht, maar hier, tussen zo veel andere jongens en meisjes die op mij leken, hield ik me niet meer in. Het kwam er allemaal uit.

In de oude wereld was ik een eiland midden in een oceaan. De nieuwe wereld knoopte alle eilanden uit het noor-

den, oosten, zuiden en westen aan elkaar vast. Iedere dag kwamen er nieuwe eilanden bij, iedere dag deelde deze gemeenschap van minderheden de mysteries uit hun levens.

Kannibelle @Kannibelle

Een donateurwerver manoeuvreerde vandaag weer met haar ogen om me heen tot ze wit zag lmao

1 0 5

Simone @NinjaSimone

Reactie op @Kannibelle

Gisteren manoeuvreerden de ogen van de beveiliging matrixstyle om alle witte klanten heen toen hij mij zag 😊

0 0 1

Hoe meer connecties ik maakte, hoe dichterbij de bron van de flitsen en flarden kwam. Jarenlang waren mijn ogen open, maar was ik niet wakker. Het is alsof mijn zintuigen peper in hun reet hebben gekregen. Ik kijk en luister scherper. Ik zie en hoor het overal. Whiteness. Ik heb het gezien en kan het niet meer ont-zien. In de oude wereld wist ik niet waar ik moest beginnen. In de nieuwe wel, want hier ben ik niet alleen. De vijftienjarige Kawtar zou gaggen, de tweeëntwintigjarige Kawtar is nog maar net opgewarmd.

Ik hoop dat het nieuws over Paul Deen een lesje is voor de krant. Toen ik op de redactievergadering het idee pitch-

te om hem te benaderen voor een profiel, omdat ik tips had gekregen over zijn racistische en misogynie streken, hoorde ik nog net geen collectieve zucht op de achtergrond. Witte mensen hoeven de eerste drie letters van racisme alleen maar te horen of ze vertonen al symptomen van een burn-out. Ze verzetten zich nooit openlijk in je gezicht. Het is subtiel. Het is die zucht die iedere *PoC* kent, die ‘niet weer’-zucht. Die is zo effectief. Ze hebben hem allemaal onder de knie. Alsof ergens in de boekenkast in het hoofdkwartier van witte mensen een eeuwenoud heilig boek staat met tips om gesprekken over racisme te saboteren. Ergens bovenaan staat die shady zucht. Vooruit, zeggen ze ermee, voor deze ene keer mag het nog. De volgende keer moet je het niet wagen.

‘Dit soort verhalen gaan al jaren over die man, weet niet of hier echt iets in zit, hoor.’

‘Ga je nog iets doen met dat andere idee? Over die ouders die die gemengde school proberen te redden? Prachtig initiatief!’

We zitten met zesentwintig ogen aan de redactietafel. Met mij hebben ze er een nieuw, ander setje bij en toch willen ze dat ik hetzelfde zie als zij, hetzelfde denk als zij, dezelfde stukjes schrijf als zij, maar dan ondertekend door een vrouw van kleur. Dé achilleshiel van spaar-ze-allemaal-inclusie: de poppetjes veranderen, de blik niet.

Hoe dan ook, niks gaat mijn vibe killen. Die kok is gecancelled, maar bijna niemand weet dat ik erachter zit. Zelfs mensen met wie ik superclose ben, hebben geen idee.